

TALE

Samrådstale om adgang til fødevarer

J.nr. 2019 - 407

Samrådsspørgsmål AV

Hvad agter ministeren at gøre på baggrund af rapporten "Food in Turbulent Times". Der henvises til omtale i Netavisen Pio: <https://piopio.dk/fattigdom-rammer-folks-adgang-til-ordentlig-mad>.

Samrådsspørgsmål AW

Vil ministeren kommentere rapporten "Food in Turbulent Times" omtalt i Netavisen Pio d.11. januar 2019 (<https://piopio.dk/fattigdom-rammer-folks-adgang-til-ordentlig-mad>) og i den forbindelse svare på, om ministeren mener, at kontanthjælpsloft, 225 timers regel og integrations-(hjemsendelsesydelse) fører til at flere eller færre familier vil opleve "usikker eller meget usikker" adgang til fødevarer?

Samrådet i dag handler om, hvorvidt borgere i Danmark – særligt den gruppe af borgere, som modtager integrationsydelse, uddannelseshjælp og kontanthjælp – har råd til at købe ordentlig mad.

Mere konkret refererer dagens samrådsspørgsmål til en undersøgelse omtalt i en artikel fra netavisen Pio.

Undersøgelsen, der er fra Københavns Universitet, består af en spørgeskemaundersøgelse fra 2015, hvor man har spurgt borgere, om de har råd til ordentlig mad. Så det er jo en lidt ældre undersøgelse, vi taler om her.

Hovedkonklusionen er ifølge undersøgelsen, at et betydeligt antal danskere oplever, at de er så hårdt presset på budgettet, at de ikke har råd til nok mad.

Man anslår, at 8 procent af befolkningen er ramt af fødevareusikkerhed og ofte ikke har penge til at købe nok mad. Sådan som vi regner det ud, svarer det til cirka 200.000 husstande.

Det gælder særligt enlige forældre og folk på overførselsindkomst, som samtidig har mere usunde kostvaner, dårligere psykisk velvære og lavere livskvalitet end den øvrige del af befolkningen.

Der er tidligere gennemført en række forskellige undersøgelser, som tager udgangspunkt i at belyse, hvilke afsavn borgerne oplever, fx fordi de er i en vanskelig økonomisk situation.

Den slags undersøgelser lider efter min opfattelse af en række svagheder – blandt andet fordi oplevelsen af afsavn jo nødvendigvis vil være meget subjektiv og i høj grad et udtryk for de prioriteringer, som vi hver især foretager i vores liv.

Det er også vigtigt at hæfte sig ved, at undersøgelsen er foretaget på ét enkelt tidspunkt tilbage i 2015. Ifølge forskerne bag undersøgelsen kan undersøgelsen derfor ikke bruges til at sige noget entydigt om hverken *årsagssammenhænge* eller *ud-*

viklingstendenser. Det synes jeg også er værd at notere sig.

Lad mig nu knytte et par kommentarer til undersøgelsens resultater.

Undersøgelsen viser, at mellem 31 og 48 procent af modtagerne af overførselsindkomst oplever, at de har det, der ifølge undersøgelsen hedder en usikker eller meget usikker adgang til fødevarer. Og når vi taler om overførselsindkomst her, så er det kontanthjælp, førtidspension og arbejdsløshedsdagpenge.

Omvendt oplever mellem 38 og 55 procent i selv samme gruppe, at de har en sikker adgang til fødevarer. Det er altså de samme grupper af modtagere af overførselsindkomst, vi taler om, der oplever adgangen til fødevarer helt forskelligt.

Og indenfor gruppen af overførselsindkomster hænger resultaterne heller ikke helt sammen. Fx oplever 33 procent af kontanthjælpsmodtagerne at have en usikker adgang til fødevarer. Hvorimod det blandt dagpengemodtagerne er hele 48 procent.

Betyder det, at kontanthjælpsmodtagere har en mere sikker adgang til fødevarer end dagpengemodtagere?

Vi ved ikke hvorfor, men én ting er sikkert: Undersøgelsen kan på ingen måde bruges til at sige noget entydigt om årsagen til, at folk oplever at have en forskellig adgang til fødevarer.

Selvom samrådet i dag tager sit udgangspunkt i denne undersøgelse, så er samrådet jo i virkeligheden endnu ét i rækken af samråd om påstået fattigdom, som ikke mindst Finn Sørensen ved flere lejligheder har ønsket at diskutere. Og det er jo kun dejligt, at vi har den diskussion.

Jeg vil derfor bruge lejligheden til at gentage et par synspunkter.

Regeringens fokus er på at få flere mennesker i arbejde. Det er den bedst mulige vej til at sikre, at man kommer ud af en situation med lav indkomst. Det at få et arbejde er fuldstændig afgørende; at blive en del af det arbejdende fællesskab med alle de fordele, som det indebærer.

Det er ikke bare godt for virksomhederne og samfundet i det hele taget. Det er afgørende for den enkeltes livssituation, for at have noget at stå op til og opleve, at man bidrager med noget, som andre har brug for. Og ikke mindst er det godt for børnene, når forældrene har et arbejde.

Regeringens politik handler grundlæggende om, at der skal være et stærkt, økonomisk incitament til at tage et arbejde – samtidig med, at der skal være et rimeligt forsørgelsesgrundlag for dem, der måtte stå uden for arbejdsmarkedet.

Det har vi understøttet i denne regeringsperiode med integrationsydelsen, kontanthjælpsloftet og 225-timersreglen, der giver en klar økonomisk gevinst ved at tage et job med selv et lavt timeantal.

Samtidig har et typisk ægtepar over 30 år på kontanthjælp med to børn cirka 15.000 kr. til rådighed om måneden, når blandt andet skat og boligudgifter er betalt. Det, synes jeg, er et rimeligt beløb, som man godt kan leve for. Også når det kommer til en diskussion om at have råd til sund mad.

Men det er klart, at det ikke er et liv i sus og dus – og det kræver, at der foretages fornuftige prioriteringer i den enkelte husholdning. Det gælder i øvrigt også for de familier, som hver dag går på arbejde til en løn i den lavere ende af lønskalaen.

Heldigvis er der flere, som er blevet en del af arbejdsfællesskabet de seneste år.

I november kom der 3.200 flere private job. Ser man tilbage til sommeren 2015, er der i alt kommet næsten 160.000 flere private job.

Antallet af personer i kontanthjælpssystemet er samtidig faldet kraftigt. Alene siden april 2016 og frem til november 2018 er antallet af kontanthjælpsmodtagere faldet med 32.400 fuldtidspersoner.

Og flere er begyndt at arbejde ved siden af deres ydelse.

Ser vi nærmere på tallene om børn med forældre i kontanthjælpssystemet, er der også her gode nyheder.

Fra april 2016 til august 2018 er der godt 62.700 børn, som lever i familier, hvor én eller begge forældre har forladt kontanthjælpssystemet, og som ikke er vendt tilbage til systemet i august 2018. Af de børn har 31 procent forældre, som er afgået til job, mens 28 procent har forældre, som er afgået til uddannelse.

I samme periode er der godt 23.500 børn, som lever i familier, hvor én eller begge forældre er tilgået kontanthjælpssystemet uden at være afgået igen august 2018.

Altså er der heldigvis langt flere børn, som nu lever i familier, der har forladt kontanthjælpssystemet, end der er kommet til. Det er jo en helt fantastisk, god begivenhed.

Som jeg også har slået fast ved tidligere lejligheder, *skal* kontanthjælp være et midlertidigt forsørgelsesgrundlag.

Derfor er det også vigtigt, at vi understøtter, at borgere på kontanthjælp får den hjælp, der skal til for at komme videre med deres liv og forhåbentlig også sikre, at de kan få et arbejde og dermed også en højere indkomst.

Derfor har jeg også gentagne gange understreget, at vi skal udnytte de gode økonomiske tider til, at alle kan blive en del af det arbejdende fællesskab. Det har vi en unik mulighed for, nemlig at flere afgår fra offentlig forsørgelse og kommer i beskæftigelse. Og det har haft min fulde opmærksomhed og vil også fortsat have det.

Det er blandt andet baggrunden for, at regeringen sammen med satspuljepartierne har afsat omkring 250 millioner kroner til at gennemføre en særlig indsats for borgere, der har været mere end fem år i kontanthjælpssystemet. Projektet hedder ”Flere skal med”.

Det er også baggrunden for, at vi har afsat en samlet ramme på 165 millioner kroner til det initiativ, som hedder ”Flere skal med II”, hvor hovedformålet er at udbrede de gode erfaringer til, at flere ud-

satte og syge borgere får den hjælp, de skal have i kontanthjælpssystemet.

Som jeg også har slået fast flere gange, så er det kommunernes manglende indsats overfor blandt andre kontanthjælpsmodtagere, som har efterladt nogle mennesker i en uacceptabel situation. Og derfor kommer vi også til at have større fokus på kommunernes indsats.

Der er sat mange initiativer i gang for at sikre, at kommunerne bliver holdt mere til ilden. Senest med benchmarking – opgørelsen – kommer vi til at gå meget mere i dybden i forhold til kommunernes resultater.

Det er klart, at jeg er ekstra opmærksom på området nu, hvor vi har indgået en aftale om at forenkle den aktive beskæftigelsesindsats. Med aftalen giver vi kommunerne mere frihed til at give borgere den bedst mulige indsats.

Det gælder ikke kun indsatsen, men også jobsøgningen, som desværre har vist sig at være alt for lav blandt jobparate kontanthjælpsmodtagere. Det er – for at sige det meget klart – helt uacceptabelt, at knap 30 procent af de jobparate kontanthjælpsmodtagere ikke har registreret nogen jobsøgning i september sidste år.

Større frihed skal på ingen måder være en fribillet for kommunerne til at lade mennesker i stikken.

Jeg vil også gerne fremhæve den aftale, vi har tilbage fra november om klare og konsekvente sanktioner.

Modtager man kontanthjælp, og kan man arbejde, så skal man også stå til rådighed for det danske arbejdsmarked.

Med aftalen gør vi det nemmere for kommunerne at administrere reglerne og nemmere for borgerne at forstå dem.

Vi giver også mulighed for, at kommunerne hurtigere og mere konsekvent kan sætte ind overfor ledige, der kan – men som ikke vil.

I aftalen har vi selvfølgelig også lagt vægt på, at kommunerne fortsat skal tage de nødvendige hensyn til udsatte borgere. Vi har faktisk klargjort reglerne på en god og konstruktiv måde.

Lad mig samle op. Regeringen har sat en række initiativer i værk for at gøre det mere attraktivt at arbejde. Vi har fuldt fokus på, at flest muligt skal flyttes fra kontanthjælpssystemet og ind på arbejdsmarkedet.

Og jeg kommer også til at følge udviklingen i landets kommuner, så vi sikrer, at de borgere, der måtte være i vores kontanthjælpssystem, får en indsats.

Det bedste, som man kan gøre, det er at sikre, at flest mulige mennesker får et job.

Tak for ordet.